

Vicával, odakinn

Született magyar született írrel hamarabb összefut Amerikában, mint az írek földjén. Mindkettőtől bőven lötyöntek ki a történelem ár-árpály játékaiként, mi azonban a Nyugati Part félpánziós estebédjének asztalánál találkoztunk. Jól megnéztük, amikor magyarul szólt hozzánk, és fogadni mertünk volna, nincs több tizenhatnál. Szülei legkedvesebb olvasmányja lehetett az Egri csillagok, azért keresztelték Évának, hogy Vicuska lehessen? Fürge főlsgölő, talán a legfürgébb. Jó messzire eldobhatnám a tollamat, noteszommal együtt, ha nem kértém volna negyedórás beszélgetést, a műszakja utánra. Egy meglepetéssel már az asztalnál szolgált: hat magyar van ebben az étteremben. A másodikkal beszélgetésünk első mondatával lepett meg: nem tizenhat, de huszonöt éves.

Bizhat benne, ez a kilenc esztendő ötven év múlva is beszámítódik. Azért jött ide, mert jövőre férjhez akar menni. „Ideje mán, min Pöre Vera férhőnmönésinek”, mondaná a tápai ember, de ő nem legényfogó céllal indult neki a vak világnak. Barátja is benne van a hatban, nála három évvel idősebb is, együtt határozták el, hogy előbb lakásra gyűjtenek, azután házasodnak. Ha az internetet nem találta volna föl az emberiség, talán el se jutottak volna idáig, de hirdették is magukat, és rátaláltak arra is, aki éppen őket várta kecsesgető minimálbérrel.

Nagy kerítő a kukacposta! Ha ennyire a pénz beszél, apróra kikérdeztem. Nyolc euró az órabér, naponta öt-hat órát dolgozhatnak, osztott munkaidőben, és hetente fizetnek. Barátja a családi pénztáros, havonta teszi be a bankba. Közben nem kocsmazza el? Azért csak havonta, mert itt bank sincsen, és a busz is drága. Márciusban jöttek ki, októberig maradnak. Mostanág magyar pénzre átszámítva kétmilliójuk kamatozik. Spórolnak, még csokit se vesznek. Mondanám, fogukhoz verik a garast, de félre vinné a nótát. Kosztot és kvártélyt havi ötvennégy euróért kapnak a tulajtól.

A szállásuk meglehetősen gyatra. Kimondanom is nehéz: három négyzetméter, kettejüknek. Befér egy emeletes ágy, ruhák a bőrdőnben. Kínai, thaiföldi, lengyel, litván, cseh és francia kislány is váltja velük együtt a tányért az asztalok körül, a honvágy is ugyanúgy dolgozhat mindben. Évában nagyon. Mi voltunk az első otthoniak, amióta kinn vannak.

– Hazaugrani?
– Zsarol bennünket a tulajdonos. Ötszáz euróval többet kapunk, ha megszakítás nélkül dolgozunk végig a szezon. Kettőnknek ez már ezer! Nekünk nagyon nagy pénz.
– Jövőre?
– Vagy ide, vagy máshová. Édesanyám elkezdett sírni, amikor meghallotta.

En meg elkezdem mondani reggeli búcsúzásakor a világ talán leg-szebben megírt honvágyát, Petőfink szerint. Mondtam csak, mert a dallam egyedül bennem él tisztán. Ha énekelném, sántítva jönne elő. Aki tudja, most is dúdolja inkább: „Szép hazámba ismerősök mennek; / Jó anyámnak tőlök mit izenek? / Szóljatok be, földiek, ha léssen / Útazástok háza közelében. // Mondjátok, hogy könnyeit ne öntse, / Mert fiának kedvez a szerencse ...”

Nem ismeri. Azt nem mondom, hogy könnyben úszott két szem pillája, de látása meghomályosult. Le is vontam a következtetést: szegény-szegény magyartanár! Hiányzik a memoriter.

H. D.

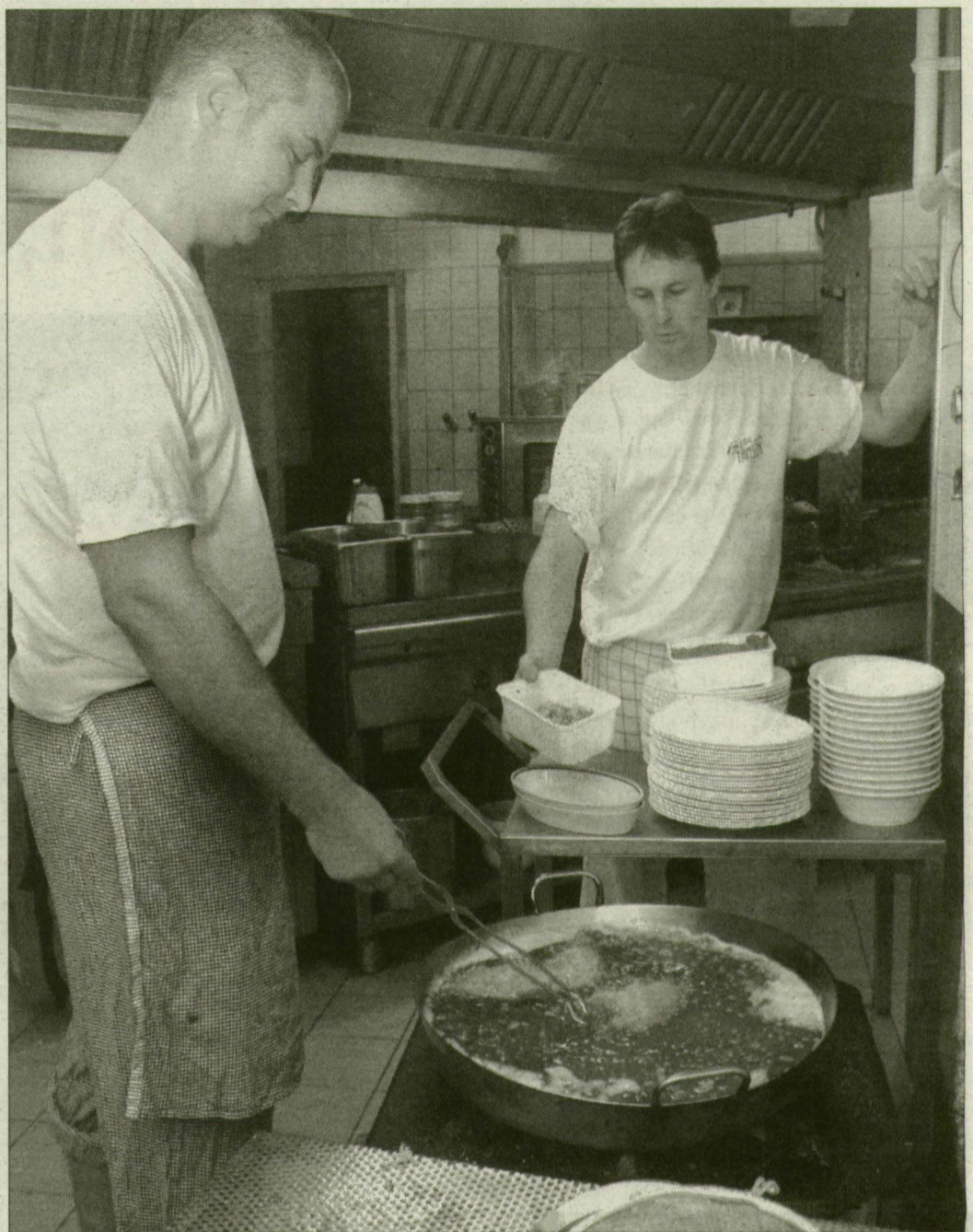
Akik strand helyett dupla annyit dolgoznak

A nyár termeli ki a telet

A vendéglátás és az építőipar tipikusan az a két ágazat, amelynek dolgozói leginkább télen nyaralhatnak. Sokan az egész évi jövedelmüket két-három hónap alatt kénytelenek megkeresni, függetlenül attól, hogy esős idő van-e, mint ahogy most is, vagy negyvenfokos kánikula.

Az a vállalkozó, aki a maga ura, magának osztja be az idejét. Ha pedig szakmájában a nyár számít a főszezonnak, akkor természetesen, hogy nem megy el pihenni, hanem hajt reggeltől estig. A klímászakma ma már egyértelműen a kánikulához kötődő megélhetés, nem is lehet nyáron senki szabadságra, csak ősztől tavaszig – mondta Hrivnák András, az Alfa-Klíma Kft. ügyvezető igazgatója. Négy emberrel dolgoznak, ha egy is kiesik közülük, azt már megérik. Persze rendkívüli esemény miatt néhány napra azért el lehet menni. És a kisgyerekes alkalmazottak? – kérdeztem, amire a következőt válaszolta: „nekem is két gyerekem van, de megoldom”.

A július és az augusztus a vendéglátók hónapja – közölte Frank Sándor, több szegedi étterem, halászcserda tulajdonosa –, a Balatonon sokan hatvan nap alatt kénytelenek az egész évi jövedelmüket megkeresni. „A múlt rendszerben még a munkaszervezetekben is kikötöttük, hogy ebben a két hónapban nem lehet szabadságra menni – tette hozzá –, és aki a fejét a szolgáltatásra adja, az tudja, mivel jár”. Persze ha valaki már évek óta nem jutott el a családjával nyári pihenőre, ak-

A Béke Tanszék idén szabadságolta magát – nem jellemző ez a vendéglátásra

Fotó: Segesvári Csaba

Szimfonikusok turnéja

Mozart kivételes előadásban – ezzel a címmel jelent meg kritika a szegedi szimfonikusok koncertkörútjának első állomásán, Mahónban, a spanyolországi Menorca szigetének fővárosában, ahol az együttes Gyüdi Sándor vezényletével adott hangversenyt a napokban. Az egyik Mozart-hegedűverseny szolisztikájaként Kosztándi István virtuozitásával és muzikalitásával vívta ki a kritikus elismeré-

sét. A zenekar az andorrai határ közelében koncertezett. A turné utolsó állomása tegnap este Sant Felu de Guixols volt, ahol a Porta Ferrada Fesztivál keretében léptek fel muzikusaink, akik ma érkeznek haza, és csütörtökön már a Dóm téren adnak hangversenyt. Hagyományos ajándékkoncert-jükre máától ingyenes, helyre szóló belépők kaphatók a szabadtéri Kárársz utcai jegyirodájában.

FURÁK A BELGÁK

E sorok írója egy hete egy belga kisvárosban próbált a déli órákban megebédelni, de a kísérlet kis híján kudarcba fulladt. Egyik-másik vendéglőre azt írták ki ugyanis, hogy bocs, de szabadságra mentünk, a többi pedig csak délben nyitott, vagyis ebédet csak a kora délutáni órákra tudtak volna prezentálni. Végül egy kínai étteremben sikerült meleg ételhez jutni.

kor egyszer-egyszer elmehet, de csak akkor, ha a kollégák bevallalják a helyettesítését. A vendéglátós télen pihen, ezért van az, hogy sok szakmabeli szokott rá a sielésre – mondta még el Frank Sándor. A Béke Tanszék gárdája viszont idén először kéthetes szabadságra ment – ezt Horváth Norbert üzletvezető közölte. Július 1-jétől 15-éig zárva volt az étterem, csak egy szakács tartotta a frontot, főzte a menüket, köztük azt a kétszázat is, amelyet az önkormányzat

szociális irodája megbízásából szállítanak a rászorulóknak. A tíz alkalmazott a gyerekek miatt igényelte a nyári szabadságot, amit a vezetés azért engedélyezett, mert a főleg egyetemisták látogatta vendéglő nyáron törzközönség híján marad. Az építőiparral lélegzik együtt a Szeplast Kft. is, hiszen az emberek a nyílászárókat a nyári hónapokban cserélik. A panelprogram felújításai se a legkeményebb téli hónapokra esnek – mondta Martonosi István keres-

kedelmi igazgató –, ezért arra kéri a dolgozókat, ha csak tehetik, ne nyárra, a „dupla munka” idejére ütemezzék a szabadságaikat. Március 31-éig elvi tervet kernek a középvezetőktől, és ha egy dolgozónak muszáj elmennie a főszezonban, annak meg kell oldani a helyettesítését. Próbálnak arra is figyelni, hogy két-három évenként azért nyáron is üdülhessenek a kisgyerekes családok, és hogy a lehetőségét ne ugyanaz a kör használja ki.

F. K.

Szabó Tamás főrestaurátor: Nem vagyok polihisztor, csak szeretem a munkámat

A sötéten gomolygó felszín alatt ott volt a kék égbolt

Huszonöt éve születnek újja festmények és szobrok Szabó Tamás, a szegedi múzeum főrestaurátorának a keze alatt. Ünnepi kiállításra bővelkedik a legyekben.

Csak az éves nyilvántartás a megmondhatója, hány és hány remekmű köszönheti újjászületését Szabó Tamásnak, a szegedi Móra-múzeum főrestaurátorának. Negyedszázados értékmentő munkájának kiállított „legjei” példázák legjobban: a restaurátor amellett, hogy magától értetődően tud festeni, egy személyben művészet- és helytörténész, vegyész és fizikus is. Így Szabó Tamás minden feladatát kutatással kezdi, még mielőtt hozzányúlna az alkotásokhoz – minden mű egyedi, nem hibázhat. Ő persze szerénykedik, azt mondja, nem polihisztor, csak szereti a munkáját.

– A legezotikusabb kép talán Müller Sebestyén

arcképe, mert a Szegedre települt német család egyetlen ismert ábrázolása – kezdi a főrestaurátor a nem mindennapi tárlatvezetést. A családja leírása alapján Sebestyén a fia, a helytörténészek szerint viszont az unokaöccse annak a hírhedt Müller János főbíróknál és polgármesternek, aki a Boszorkány-szigeten több mint harminc embert égettett meg máglyán. Legelképezőbb árat utolsó tulajdonosa Johann Michael Millitz értékes főúri hölgyéért és Martin van Meytens főúráért adott: szalonáért és néhány kiló krumplióért cserélte valakitől, aki a világháború alatt „mentette” meg őket, feltehetően egy dunántúli kastélyból. Keretükből kivágyva kerültek elő, ezért külön feladat volt vásznukat kipótolni, hogy ne a festett részt kelljen a rámaúra feszíteni.

– A legértékesebb műkincs a legkisebb méretű kép: Rembrandt kortársa festette egy kalpagos férfi-

Egy személyben művészet- és helytörténész, vegyész és fizikus is

Fotó: Segesvári Csaba

ról – mutatta Szabó Tamás. A legrégebbi kép az 1500-as évek legelejére da-

tálható Mária megkoronázása a szegedi származású Enyedi Lukács gyűjtemé-

nyéből való. Szabó Tamás megjegyzi, a legrégebbi kép egyben a legnagyobb

felelősséget jelenti, hiszen félezer év festészeti és restaurátói technikáit tanulmányozta át hozzá. A legifjabb alkotást, a Terelő lovasokat Viski János csak 1945-ben vetette vásznonra. Amikor a bebarant lakkreteget eltávolította, az értékmentő szakember a sötéten gomolygó felszín alatt nyári kék égboltot tárt fel.

A legkedvesebb a restaurátor szívének Wándza Mihály V. Ferdinándot ábrázoló festménye, mert a borzasztóan lepusztult, beenyvezett képből ragyogó barokkos alkotást varázsozott újjá. Sokan pont ezért meg is vádolták, hogy átfestette. Nem csoda, mert a vastagon átfestett vásznon a régi fotók nem mutatnak mást az uralkodó alakján kívül. Húsz deka anyagot eltávolítva, Szabó Tamás megtalálta egy támlásszéket, egy függönyös oszlopot és egy dekoratív asztalt is, amelyre a férfialak támaszkodik.

– A legmeglepőbb felfedezést akkor tettem, amikor

NEM KERÜLT MŰZÉUMBA

Szabó Tamás keze nyomát nem csupán festmények és szobrok őrzik, többemagával dolgozott például a szegedi dóm díszítőfestésén, a városháza mennyezetképén, a belvárosi temetőkapolna és a Hősök kapuja freskóján. Neki köszönhetjük a panteon megújult Ozo-rai Pipo-faszobrát, a Virág cukrászda mennyezetét és a dorozsmai templom Szent Anna-oltárképét.

Mária és a kis Jézus képmását megvizsgálva kiderült, hogy egy harmadik személy, Anna figurája is ott szerepel – magyarázta Szabó Tamás. A legtöbb helyre-állított műtárgy ugyan a szegedi múzeum anyaga, de a jubileumi ünnepre „újjászületőjükhöz” visszatértek az egyébként Agárdon, Baján, Makón, a szegedi városháza dísztermében, a püspökségen és több magángyűjteményben látható alkotások.

DOMBAI TÜNDE